

Обставини справи

У цій справі заявники скаржилися за статтею 8 Конвенції щодо збору та використання роботодавцем першого заявника даних про використання заявниками їхніх телефонів у спосіб або ступінь, що перевищує звичайний, передбачуваний.

Перший заявник працював прокурором Генеральної прокуратури (ГП). Він уклав договір з оператором мобільного зв'язку та отримав серію телефонних номерів, які ГП передала своїм співробітникам. За словами заявників, багато колег першого заявника отримали два або більше таких телефонних номерів, якими користувалися члени їхніх родин. Перший заявник отримав два таких номери та дозволив своїй дружині використовувати один із них. Він сплатив усі витрати на передплату. Дзвінки між двома номерами були безкоштовними.

У 2011 році ГП звільнила першого заявника, але пізніше суди його поновили на роботі. Через кілька місяців після його відновлення на посаді було здійснено широку оцінку різних аспектів роботи першого заявника за січень 2012 року, в результаті яких було виявлено різні порушення чинних нормативних актів (незадовільні результати роботи, несанкціоноване використання інтернету). Одне з порушень полягало в тому, що він щодня багато хвилин розмовляв зі своєю дружиною по телефону в робочий час, що підтверджували дані, отримані від оператора мобільного зв'язку про кількість, адресатів, час та тривалість таких телефонних дзвінків. У результаті перший заявник був знову звільнений.

Оцінка Суду

Стаття 8 Конвенції

Заявники скаржилися за статтею 8 Конвенції на отримання та використання органами влади даних щодо телефонних дзвінків, які вони здійснювали між собою.

ЄСПЛ зазначив, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції або неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути оголошена прийнятною.

Загальні принципи збору та використання персональних даних, зокрема в контексті доступу та запису інформації про потік комунікацій («вимірювання», або запис інформації про кількість, тривалість, час і адресатів телефонних дзвінків, на відміну від перехоплення фактичного вмісту повідомлень), було узагальнено в рішеннях у справах *Malone v. the United Kingdom*, § 84 і *Breyer v. Germany*, § 75; див. також рішення у справі *Benedik v. Slovenia*, §§ 103-104. Відповідні принципи оцінки пропорційності втручання в контексті доступу роботодавця до інформації стосовно приватних повідомлень працівника отримали подальший розвиток у справі *Bărbulescu v. Romania* [ВП] §§ 113-122.

ЄСПЛ визнав, що отримавши дані використання заявниками своїх мобільних телефонів, ГП втрутилася в їхні права за статтею 8 Конвенції. Він також вважає, що

втручання було «відповідно до закону» (а саме статті 73 Закону про електронні комунікації (№ 241-XVI)), і переслідувало законну мету захисту прав роботодавця першого заявника. Щодо необхідності втручання та відповідно до принципів, викладених у справі Bărbulescu (згадана вище, § 121) очевидно, що заявники не були заздалегідь повідомлені про можливість моніторингу та використання потоку їхніх комунікацій, які можуть відстежуватись та використовуватись ГП. Твердження Уряду про те, що перший заявник був поінформований про це усно, не підтверджується жодними доказами. Крім того, для першого заявника моніторинг мав серйозні наслідки – його було звільнено, частково за результатами моніторингу.

ЄСПЛ зазначив, що зі статті 73(3) Закону про електронні комунікації (№ 241-XVI) також випливає, що оператор мобільного зв'язку не повинен був включати до своїх детальних рахунків інформацію для своїх клієнтів про безкоштовні телефонні дзвінки останніх. Телефонні розмови між двома заявниками були безкоштовними. Таким чином, ГП не просто перевіряла інформацію, яку регулярно надає оператор мобільного зв'язку про телефонні дзвінки першого заявника, а спеціально попросила та отримала детальну інформацію, яка зазвичай не була б доступною. Національні суди не з'ясовували, враховуючи контекст спроби звільнити першого заявника за кілька місяців до моніторингу, а також надзвичайні заходи, вжиті для отримання інформації про його телефонні дзвінки та її використання для його повторного звільнення, чи були причини для такого моніторингу і чи не виходив він за межі бажання роботодавця підтримувати оптимальну ефективність роботи свого персоналу, будучи фактично репресивним за своєю суттю, конкретно спрямованим на першого заявника, аби забезпечити його повторне звільнення (порівняйте справу Bărbulescu, згадану вище, § 121). Тому збирання та використання персональних даних заявників не було «необхідним у демократичному суспільстві».

Відповідно, мало місце порушення статті 8 Конвенції.

Стаття 1 Першого протоколу до Конвенції

Крім того, заявники також подали скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції щодо припинення користування їхніми телефонами після звільнення першого заявника. ЄСПЛ розглянув цю частину заяви та вважає, що у світлі всіх наявних у нього матеріалів і тією мірою, в якій оскаржувані питання охоплюються його компетенцією, ця скарга не містить жодних ознак порушення прав і свобод, закріплених у Конвенції чи протоколах до неї. Отже, ця частина заяви була відхилена відповідно до пункту 4 статті 35 Конвенції.

Висновок

Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Рішення у цій справі ухвалене Комітетом 14 лютого 2023 року та є остаточним.